

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

**AUTORITETI I KONKURENCËS
KOMISIONI I KONKURENCËS**

VENDIM

Nr. 659, Datë 21.11.2019

“Për dhënien e disa rekomandimeve Entit Rregullator të Energjisë në lidhje miratimin e një ndryshim në "Rregulloren për procedurat e blerjes së energjisë elektrike për mbulimin e humbjeve në rrjetet e shpërndarjes dhe të transmetimit dhe për blerjen e energjisë elektrike, për të siguruar përmbushjen e detyrimeve të shërbimit publik”.

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

Znj. Juliana LATIFI	Kryetare
Z. Eduard YPI	Zv/Kryetar
Znj. Leida MATJA	Anëtare
Znj. Adriana BERBERI	Anëtare
Z. Helidon BUSHATI	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 21.11.2019, shqyrtoi çështjen me:

Objekti: Ndryshimin në rregulloren për procedurat e blerjes së energjisë elektrike për mbulimin e humbjeve në rrjetin e shpërndarjes dhe të transmetimit dhe për blerjen e energjisë elektrike, për të siguruar përmbushjen e detyrimeve të shërbimit publik, nga OSHEE SHA .

Baza Ligjore: Neni 24, germa d) dhe f); neni 26; neni 69 dhe 70 të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës” (i ndryshuar).

Komisioni i Konkurrencës, pas shqyrtimit të:

Relacionit mbi një ndryshim në Rregulloren për procedurat e blerjes së energjisë elektrike për mbulimin e humbjeve në rrjetet e shpërndarjes dhe të transmetimit dhe për blerjen e energjisë elektrike, për të siguruar përmbushjen e detyrimeve të shërbimit publik, nga OSHEE SHA .

VËREN SE :

1. Procedura e ndjekur

Me shkresën nr. 14321/3 prot., datë 17.09.2019 (protokolluar në Autoritetin e Konkurrencës me Nr. 436/4 prot., datë 23.09.2019) Enti Rregullator i Energjisë ka dërguar

vendimin e bordit Nr. 123 dt. 29.07.2019 ka filluar procedurën për një ndryshim në "Rregulloren për procedurat e blerjes së energjisë elektrike për mbulimin e humbjeve në rrjetet e shpërndarjes dhe të transmetimit dhe për blerjen e energjisë elektrike për të siguruar përmbushjen e detyrimeve të shërbimit publik" me kërkesë të OSHEE SHA.

Vendimi i ERE-s është bazuar në nenet 16, 19, 62, 69, të ligjit nr. 43/2015 "Për Sektorin e Energjisë Elektrike", i ndryshuar; nenin 19, 26 të "Rregullores së organizimit, funksionimit dhe procedurave të ERE-s.

Enti Rregullator i Energjisë ka miratuar me anë të vendimit nr. 103 datë 23.06.2016 "Rregulloren për procedurat e blerjes së energjisë elektrike për mbulimin e humbjeve në rrjetet e shpërndarjes dhe të transmetimit dhe për blerjen dhe shitjen e energjisë elektrike për të siguruar përmbushjen e detyrimeve të shërbimit publik".

OSHEE SHA në propozimin e saj kërkon ndryshimin e nenit 20 të rregullores që lidhet me pagesat dhe afatet e faturimit, duke propozuar që afatet e pagesave të jenë të negociushme midis palëve. Ky propozim është rrjedhojë e situatave financiare gjatë viteve të fundit, ku për shkaqe kryesisht të situatave ekstreme hidrike, OSHEE SHA është gjendur në vështirësi të theksuara likuiditeti. OSHEE SHA në muajt e parë të vitit 2019 është përballur me blerje të sasive të konsiderueshme të energjisë elektrike në treg të parregulluar.

Pasi u njohëm me vendimin e mësipërm për fillimin e procedurës për miratimin e një ndryshimi në rregulloren për procedurat e blerjes së energjisë elektrike për mbulimin e humbjeve në rrjetet e shpërndarjes dhe të transmetimit dhe për blerjen e energjisë elektrike, për të siguruar përmbushjen e detyrimeve të shërbimit publik, nga OSHEE SHA, në zbatim të nenit 69, të ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003, i ndryshuar, filloi puna për vlerësimin e aplikimit të OSHEE SHA, i cili gjendej i publikuar në faqen e ëeb-it të ERE-s.

ERE në mbështetje të nenit 27, 29 të "Rregullores së organizimit, funksionimit dhe procedurave" për të kërkuar opinionin e grupeve të interesit dhe institucioneve organizoj një seancë dëgjimore bazuar në shkresës nr. 632 prot., datë 07.10.2019 me përfaqësues të palëve të interesit, për të diskutuar mbi miratimin e ndryshimit të kërkuar nga OSHEE SHA.

OSHEE SHA kërkon që pagesa e faturës së blerjes së energjisë elektrike të bëhet nga blerësi brenda 180 ditëve nga dita e fundit e lëvrimin, dhe jo brenda 90 ditëve siç parashikohet në Rregulloren e shitblerjes së energjisë elektrike, miratuar me vendimin e bordit të ERE nr.103/2016 për periudhë tranzitore deri në fund të vitit 2019.

OSHEE SHA me shkresën nr.14321 prot., datë 03.07.2019 drejtuar ERE argumenton se ka blerë sasi të mëdha energjie në treg të parregulluar për shkaqe kryesisht të lidhura me situatën ekstreme hidrike, gjë e cila ka çuar ndërrmarjen OSHEE SHA në vështirësi të theksuara likuiditeti.

Propozimin e saj OSHEE SHA e bazon në vendimin nr.139 datë 15.08.2016 të ERE lidhur me miratimin e "Rregullave të Përkohëshme të Tregut Shqiptar të Energjisë Elektrike".

OSHEE SHA kërkon ndryshimin e nenit 20, gërma (a) të rregullores duke përcaktuar “Pagesa do të bëhet në përputhje me afatin e përcaktuar në ftesën për pjesëmarrje, afat i cili do të vendoset rast pas rasti në përputhje me mundësitë financiare likuiduese të shoqërisë”.

2. Vlerësimi mbi ndryshimin në rregulloren për procedurat e blerjes së energjisë elektrike për mbulimin e humbjeve në rrjetet e shpërndarjes dhe të transmetimit dhe për blerjen e energjisë elektrike, për të siguruar përmbushjen e detyrimeve të shërbimit publik

ERE ka miratuar vendimin nr. 46 datë 19.03.2019, në përgjigje të kërkesës së OSHEE SHA me shkresën nr. 5477/1 Prot., datë 08.03.2019 nisur nga situata financiare në të cilën ndodhej, i është drejtuar ERE-s me një kërkesë për vendosjen e një periudhe tranzitore, e konkretisht për procedurat e blerjes së energjisë që do të zhvillohen nga OSHEE SHA deri në fund të vitit 2019, duke kërkuar që pagesa e faturës së blerjes së energjisë elektrike të bëhet nga blerësi brenda 180 ditëve nga dita e fundit e levrimit, dhe jo brenda 90 ditëve siç parashikohet në Rregulloren e shitblerjes së energjisë elektrike, miratuar me vendimin e bordit të ERE nr.103/2016.

ERE ka miratuar vendimin nr. 46 datë 19.03.2019 duke vendosur :

- një periudhë tranzitore prej 3 muajsh nga hyrja në fuqi e këtij vendimi, gjatë së cilës afati i kryerjes së pagesave nga shoqëria OSHEE SHA për tregtarët fitues të ankandëve të shitblerjes së energjisë elektrike me qëllim sigurimin e energjisë elektrike për përmbushjen e nevojave të klientëve fundorë, mund të jetë jo më vonë se 180 ditë nga dita e levrimit të energjisë elektrike.
- Pagesa që OSHEE SHA do të kryejë ndaj çdo tregtari me të cilin ka siguruar blerjen e energjisë të jetë proporcionale, deri në ekzekutimin e plotë të detyrimit për secilin tregëtar, por jo më vonë se 180 ditë nga dita e levrimit të energjisë.

Duke vlerësuar se periudha tranzitore e miratuar me vendimin e bordit të ERE nr. 46, dt.19.03.2019 lehtësoi situatën financiare të OSHEE duke parandaluar rrezikun e pamundësisë së aftësisë paguese dhe shmangur akumulimin e penaliteteve për mos likuidim në kohë të detyrimeve dhe nuk çënoi numrin e tregëtarëve pjesëmarrës në procedurat e prokurimit të energjisë elektrike nga OSHEE SHA.

Duke marrë në konsideratë parashikimet e Nenit 180 të Kodit të Procedurave administrative që sanksionon ndër të tjera se: Ekzekutimi i detyrueshëm pezullohet kryesisht ose me kërkesë të subjektit të ekzekutimit në rastet kur: a) vërtetohet se ekziston rreziku i shkakut të një dëmi të rëndë dhe të pazëvendësueshëm për subjektin e ekzekutimit dhe pezullimi në këtë rast nuk e çënon interesin publik.

OSHEE SHA është ngarkuar me detyrimin e shërbimit publik që lidhet me furnizimin e klientëve fundorë, prandaj stabiliteti, përformanca e lartë edhe qëndrueshmëria e shërbimit për klientët fundorë janë shumë të rëndësishme.

Duke vlerësuar se argumentat e sipërcituar legjitimojnë dhe arsyetojnë kërkesën e OSHEE SHA, por nuk mjaftojnë për të mbështetur në tërësi kërkesën e OSHEE SHA për shtyrjen e afatit të përcaktuar në pikën 2 të vendimit të bordit të ERE nr.46 datë 19.03.2019, për të gjithë periudhën e kërkuar, deri në 30.09.2019.

OSHEE SHA kërkesën e saj për ndryshimin e kërkuar e mbështet dhe e argumenton me rritjen e kostove të blerjes së energjisë elektrike të cilat ishin 5.7 miliardë Lek më të larta se ato të së njëjtës periudhë të vitit të kaluar dhe 6.4 miliardë Lek më të larta se ato të planifikuara, rezultati financiar i 4 mujorit të parë 2019 ishte negativ për – 2.8 miliardë Lek megjithë uljen e ndjeshme të shpenzimeve në krahasim me ato të planifikuara dhe rritjen e të ardhurave prej 5.2%. Treguesit kryesorë të 4 mujorit të parë të vitit 2019 u paraqitën në mënyrë të detajuar tabelare. Kosto e lartë e blerjes së energjisë elektrike krijoi vështirësi të madhe likuiditeti në OSHEE SHA gjatë periudhës 4 mujore të cilat megjithëse u “zbutën” nga lidhja e kontratave me afat pagese 180 ditore, por nuk e kanë shmangur riskun e larë të likuiditetit me të cilën OSHEE SHA po përballet. Parashikimet e motit akoma nuk sigurojnë ndryshime thelbësore në situatën hidrike dhe prodhimi i KESH pritet të jetë konsiderueshëm nën mesataren historike të planifikuar në buxhetin e vitit 2019 me vetëm 2.6 TËh energji të parashikuar të prodhohet.

Duke vlerësuar se periudhën tranzitore të miratuar me vendimin e bordit të ERE nr. 46, dt.19.03.2019 e cila lehtësoi situatën financiare të OSHEE SHA duke parandaluar rrezikun e pamundësisë së aftësisë paguese dhe shmangur akumulimin e penaliteteve për mos likudim në kohë të detyrimeve dhe nuk çënoi numrin e tregëtarëve pjesëmarrës në procedurat e prokurimit të energjisë elektrike nga OSHEE SHA.

ERE ka miratuar me vendimin nr. 97, datë 21.06.2019 kërkesën e OSHEE SHA për shtyrjen e periudhës tranzitore të vendosur në pikën 2 të vendimit nr. 46, dt.19.03.2019, lidhur me afatin e kryerjes së pagesave që ndërmarrja OSHEE SHA duhet të kryente kundrejt furnitorëve fitues të ankandëve të shitblerjes së energjisë elektrike me qëllim sigurimin e energjise elektrike për përmbushjen e nevojave të klientëve fundorë. OSHEE SHA ka kërkuar ndryshimin e kësaj periudhe tranzitore nga 90 ditë në zgjatjen e saj në 180 ditë. ERE ka miratuar ndryshimin e këtij afati me vendimin nr. 97, datë 21.06.2019.

Autoriteti i Konkurrencës referuar shkresës me nr. 580/1 datë 15.10.2019 të Shoqatës Shqiptare të Furnizuesve të Energjisë Elektrike (AAES) si edhe publikimit në faqen zyrtare të OSHEE SHA, për procedurat e blerjes së energjise në treg të parregulluar të zhvilluara deri në fund të vitit 2019, ka kërkuar dhe ka rënë dakord me vullnet të lirë të realizoj lëvrimin e pagesës kundrejt furnizuesve të energjisë elektrike, për një periudhë 180 ditësh, pra në një afat më të gjatë të periudhës tranzitore se ERE ka miratuar në vendimin nr. 97 datë 21.06.2019, për periudhë tranzitore deri në 30.09.2019.

Ndërmarrja OSHEE SHA në mënyrë të njëanëshme, përpara miratimit të vendimit nr. 97 datë 9.03.2019 të ERE, ka përcaktuar në nenin 6.1 të kontratës së prokurimit, për blerjen e energjisë afatin 180 ditë të pagesës, ndryshe nga sa ishte përcaktuar në vendimin nr. 97, datë 21.06.2019.

Autoriteti i Konkurrencës e vlerëson afatin 180 ditor të pa miratuar nga ERE në kundërshtim me rregulloren e miratuar me vendimin nr. 103 datë 23.06.2016 prej saj.

ERE për vendimin nr. 97 datë 21.06.2019 në të cilin është shtyrë periudha tranzitore e pagesës së faturës së blerjes së energjisë elektrike nga 90 ditë në 180 ditë, nuk ka kërkuar vlerësim ex-post nga Autoriteti i Konkurrencës.

Duke e konsideruar të një rëndësie të veçantë stabilitetin financiar të shoqërisë OSHEE SHA për sa i përket interesit publik, si i ngarkuari me detyrimin e shërbimit universal të furnizimit me energji elektrike mbështetur në Vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 244/2016 “Kushtet për vendosjen e detyrimit të shërbimit publik, që do të zbatohen ndaj të licencuarve në sektorin e energjisë elektrike, të cilët ushtrojnë aktivitetin e prodhimit, transmetimit, shpërndarjes dhe furnizimit me energji elektrike”. OSHEE SHA në zbatim të detyrimeve të parashikuara në Vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 244/2016 ka detyrimin e blerjes së energjisë së prodhuar nga Prodhuesit me Përparësi të Energjisë Elektrike.

OSHEE SHA ka pozitë dominuese në tregun përkatës, meqë ERE ka miratuar me vendimin nr. 46 datë 19.03.2019 kërkesën e OSHEE SHA për shtyrjen, për një periudhë tranzitore prej 3 muaj nga hyrja në fuqi e këtij vendimi gjatë së cilës afati i kryerjes së pagesave nga shoqëria OSHEE SHA për tregtarët fitues të ankandëve të shitblerjes së energjisë elektrike me qëllim sigurimin e energjisë elektrike për përmbushjen e nevojave të klientëve fundorë, nuk mund të vazhdojë të përlligjet për një afat 180 ditë nga dita e lëvrimit të energjisë elektrike, për prokurime të kësaj natyre përtej periudhës së miratuar 30.09.2019 nga ERE.

Rritja e afateve të lëvrimit të pagesës nga 90 ditë në 180 ditë, përtej afatit 30.09.2019 mund të shkaktoj kosto shtesë për furnizuesit dhe për pasojë do të ndikoj në rritjen e çmimit të shitjes së energjisë në një treg të parregulluar. Pra një rritje e tillë sikurse evidendohet dhe në shkresën me nr.15/1 datë 15.10.2019, protokolluar në tonën me nr. 580/1 prot., datë 15.10.2019 e AAES(Shoqata Shqiptare e Furnizuesve të Energjisë Elektrike) mund të shkaktoj elementë të cilat lidhen me vendosjen në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, të çmimeve të padrejta të blerjes ose shitjes apo e kushteve të tjera të padrejta të tregtimit.

Për sa më sipër referuar konkludojmë se :

- Gjatë procedurës së shqyrtimit të aplikimit për ndryshimin e kërkuar të afatit të blerjes së energjisë elektrike, nuk janë respektuar afatet sipas parashikimeve të pikës 1, nenit 21 të “Rregullores për organizmin, funksionimin dhe procedurave të ERE-s”.
- Procedurat e kryera nga ana e OSHEE SHA për blerjen e energjisë duke vendosur në kontratat e prokurimit afatin e pagesës për blerje të energjisë dhe shlyrjen e tyre deri në një afat 180 ditë, përtej afatit 30.09.2019 të miratuar në vendimin nr.97, datë 21.06.2019 nuk kanë marrë miratimin e ERE-s.

Pra duke vlerësuar që:

- OSHEE SHA – Operatori i shpërndarjes së energjisë elektrike ka një rol kyç në tregun e energjisë elektrike, i cili ndikon në mënyrë të drejtëpërdrejtë në sigurinë e shpërndarjes me energji elektrike;
- Operatori i shpërndarjes së energjisë elektrike është operatori i vetëm në tregun e shërbimit të shpërndarjes së energjisë elektrike, pra është monopol natyror dhe si i tillë tarifata e aplikuar prej tij duhet të pasqyrojnë drejt parashikimet ligjore lidhur me afatin e kontratave për cmimin e blerjes së energjisë, bazuar në një kthim të arsyeshëm, një kohëzgjatje të arsyeshme të përcaktuar dhe të miratuar nga ERE.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, bazuar në nenet: 24, germa d) e f); 69 dhe 70 të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës” (të ndryshuar), me propozim të Sekretariatit,

- I. T’i rekomandojë ERE-s që gjatë procedurës së miratimit të një ndryshim në rregulloren për procedurat e blerjes së energjisë elektrike për mbulimin e humbjeve në rrjetet e shpërndarjes dhe të transmetimit dhe për blerjen e energjisë elektrike, për të siguruar përmbushjen e detyrimeve të shërbimit publik, të marrë në konsideratë:
 1. Shqyrtimin e procedurave të aplikimit për procedurat e blerjes së energjisë elektrike për mbulimin e humbjeve në rrjetet e shpërndarjes dhe të transmetimit dhe për blerjen e energjisë elektrike, konform parashikimeve dhe afateve të përcaktuara në pikën 1, neni 21 të “Rregullores për organizimin, funksionimin dhe procedurave të ERE-s”.
 2. Të kërkohet dhe të përcaktohet qartë periudha tranzitore për aplikimin e ndryshimit të kërkuar nga ana e OSHEE SHA në blerjen e energjisë në përputhje me parashikimet ligjore të lidhur me afatin e kontratave për cmimin e blerjes së energjisë, bazuar në një kthim të arsyeshëm, një kohëzgjatje të arsyeshme të përcaktuar dhe brenda afatit të periudhës tranzitore 30.09.2019 të miratuar nga ERE.

II. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për njoftimin dhe zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS